

**CIHM
Microfiche
Series
(Monographs)**

**ICMH
Collection de
microfiches
(monographies)**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1995

Technical and Bibliographic Notes / Notes technique et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming are checked below.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modifications dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured covers / Couverture de couleur
- Covers damaged / Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated / Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing / Le titre de couverture manque
- Coloured maps / Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black) / Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations / Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material / Relié avec d'autres documents
- Only edition available / Seule édition disponible
- Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin / La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distorsion le long de la marge intérieure.
- Blank leaves added during restorations may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming / Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.

- Coloured pages / Pages de couleur
- Pages damaged / Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated / Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed / Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached / Pages détachées
- Showthrough / Transparence
- Quality of print varies / Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material / Comprend du matériel supplémentaire
- Pages wholly or partially obscured by errata slips, tissues, etc., have been refilmed to ensure the best possible image / Les pages totalement ou partiellement obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure, etc., ont été filmées à nouveau de façon à obtenir la meilleure image possible.
- Opposing pages with varying colouration or discolourations are filmed twice to ensure the best possible image / Les pages s'opposant ayant des colorations variables ou des décolorations sont filmées deux fois afin d'obtenir la meilleur image possible.

- Additional comments / Commentaires supplémentaires: Text in Ukrainian.

This item is filmed at the reduction ratio checked below /
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

	10x		14x		18x		22x		26x		30x
	12x		16x		20x		24x		28x		32x

(A checkmark is present in the 20x reduction ratio box.)

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

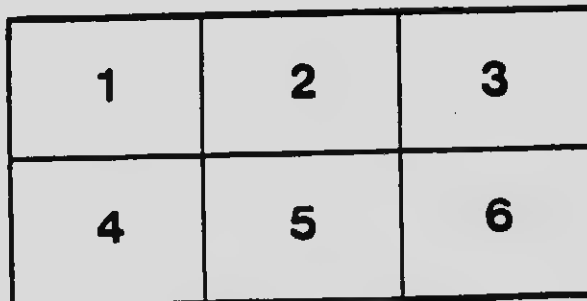
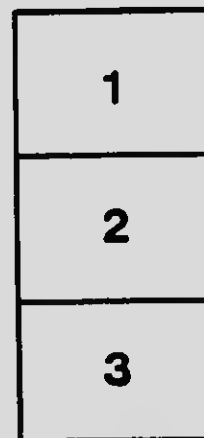
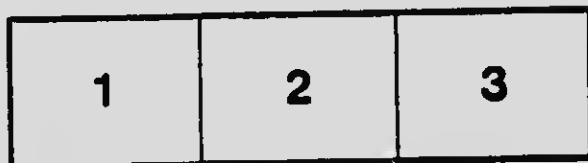
National Library of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol $\rightarrow$ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Bibliothèque nationale du Canada

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

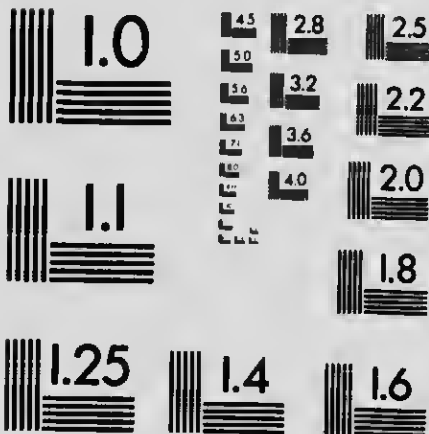
Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole $\rightarrow$ signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

APPLIED IMAGE Inc

1653 East Main Street
Rochester, New York 14609 USA
(716) 482 - 0300 - Phone
(716) 288 - 5989 - Fax

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека
№ 2.

П. 10

КАТЕРИНА.

З 3 малюнками і портретом.

Накладом „Канадійского Фармера“
852 MAIN STREET. WINNIPEG, CANADA

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека
№ 2.

КАТЕРИНА.

З 3 малюнками і портретом.

Накладом „Канадйского Фармера“
352 MAIN STREET, WINNIPEG, CANADA

PG 35748

S5

K2

19.0

P***

M. Mebrenky

К
Т
Б
Р
М
Ж
П
А
Я
А
Ш
М
С
К
Л
А
К
Т
Б
С

Катерина.

(В. А. Жуковському на пам'ять 22. цвіт. 1838)

I.

Кохайте ся, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі — чужі люди,
Роблять лихо з вами.
Москаль любить жартуючи,
Жартуючи кине;
Піде в свою Московщину,
А дівчина гине.
Як-би сама, ще-б нічого,
А то її стара мати,
Що родила на світ божий,
Мусить погибати.
Серце вяне співаючи,
Коли знає, за що;
Люди серця не питають,
А скажуть: »ледащо«!
Кохайте ся-ж чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі — чужі люди,
Сьміють ся над вами.

Не слухала Катерина
Ні батька, ні неньки,
Полюбила москалика,
Як знало серденько.

Полюбила молодого,
В садочок ходила,
Поки себе, свою долю
Так занастила.
Кличе мати вечеряти,
А донька не чує:
Де жартує з москаликом,
Там і заночує.
Не дві ночі карі очи
Любо цілувала,
Поки слава на все село
Недобрая стала.
Нехай собі злі люди,
Що хочуть, говорять:
Вона любить, і не чує,
Що вкрато ся горе.

Прийшли вісти недобрії, —
В поход затрубили;
Пішов москаль в Туреччину, —
Катрусю накрили.
Не чула ся, тай байдуже,
Що коса покрита:
За милого, як співати,
Любой потужити.
Обіцяв ся чорнобривий,
Коли не загине,
Обіцяв ся вернути ся, —
Тогді Катерина
Буде собі московкою,
Забудеть ся горе;
А поки - що, нехай люди,
Що хочуть, говорять.
Не журить ся Катерина —
Слізоньки втирає,
Що дівчата на улиці
Без неї співають.
Не журить ся Катерина —
Вмнеть ся сльозою,
Возьме відра о півночі,

Піде за водою,
Щоб вороги не бачили;
Прийде до криниці,
Стане собі під калину,
Заспіває »Гриця«.
Виспіває, вимовляє,
Аж калина плаче.
Вернула ся — і раденька,
Що ніхто не бачив.

Не журить ся Катерина?

І гадки не має!
У новенькій хустиночці
В вікно виглядає.
Виглядає Катерина..
Минуло пів року, —
Занудило коло серця,
Заколело в боку.
Нездужає Катерина,
Ледве-ледве дише..
Вичуняла, та в запічку
Дитину колише.
А жіночки лихо дзвонять,
Матері глузують,
Що москалі вертають ся
Та в неї ночують:
— »В тебе дочка чорнобрива,
Та ще й не єдина,
А муштрує у запічку
Московського сина..
Чорнобривого придбала..
Мабуть, сама вчила...«
Бодай же вас, цокотухи,
Та злидні побили.

Катерино, серце моє!
Лишенько з тобою!
Де ти в світі подінеш ся
З малим сиротою?
Хто питає, привитає

Без милого в світі?
Батько-маги — чужі люди,
Тяжко з ними жити!

Вичуяла Катерина,
Відсує кватирку,
Поглядає на улицу,
Колише дитинку:
Поглядає — нема, нема!
Чи то-ж і не буде?
Пішла-б в садок поплакати,
Так дивлять ся люди.
Зайде сонце — Катерина
По садочку ходить,
На ручейках носить сина,
Очиці поводить:
»Отут з муштри виглядала,
Отут розмовляла,
А там... а там... сиуу, сиуу«!
Та й не доказала.

Зеленіють по садочку
Череші та вишії;
Як і перше виходила,
Катерина вийшла.
Вийшла, та вже не співає,
Як перше співала,
Як москаля молодого
В вишиик дожидала.
Не співає чориобрива,
Кляне свою долю;
А тим часом ворожеїнки
Чинять свою волю, —
Кують річи недобрії.
Що має робити?
Як-би милий чориобривий,
Умів би спити...
Так далеко чориобривий,
Не чує, не бачить,
Як вороги сьміють ся їй,

Як Катруся плаче.
Може, вбитий чорнобривий
За тихим Дунаєм;
А може — вже в Московщині
Другую кохає!
Ні, чорнявий не убитий, —
Він живий, здоровий...
А де-ж найде такі очі,
Такі чорні брови?
На край світа, в Московщині,
По тім боці моря,
Нема нігде Катерини —
Та здалась на горі!..
Вміла мати брови дати,
Карі оченята,
Та не вміла на сім світі
Щастя долі дати.
А без долі біле личко —
Як квітка на полі:
Пече сонце, гойда вітер,
Рве всякий по волі.
Умивай же біле личко
Дрібними сльозами!
Бо вернулись москалики
Іншими шляхами.

II.

Сидить батько кінець стола,
На руки схилив ся,
Не дивить ся на світ божий:
Тяжко зажурив ся.
Коло його стара мати
Сидить на ослоні,
За сльозами ледве-ледве
Вимовляє доні:

»Що, весілля, доню моя?
А де-ж твоя пара?
Де світилка з друженьками,
Старости, бояре?
В Московщині, доню моя!
Іди-ж їх шукати!
Та не кажи добрим людям,
Що є в тебе мати.
Проклятий час годинонька,
Що ти народилась!
Як-би знала — до схід сонця
Була-б утопила.
Тепер — москалеві...
Тепер — москалеви...
Доню моя, доню моя,
Цвіте мій рожевий!
Як ягідку, як пташечку,
Кохала, ростила
На лишенько... Доню моя!
Що ти наробила? .
Оддячила!... Іди-ж, шукай
У Москві свекрухи!
Не слухала моїх річей,
То її послухай!
Іди, доню, знайди її,
Найди, привітай ся,
Будь щаслива в чужих людях,
До нас не вертай ся!
Не вертай ся, дитя моє,
З далекого краю!..
А хто-ж мою головоньку
Без тебе сховає?
Хто заплаче надо мною,
Як рідна дитина?

Сидить багько кінець стола....

Хто посадить на могилі
Червону калину?
Хто без тебе грішну душу
Поминати буде?
Доню моя, доню моя,
Дитя моє любе!
Іди від нас!«...

Ледве-ледве

Поблагословила:
»Бог з тобою!« — та, як мертва,
На діл повалилась.

Обізвав ся старий батько:
»Чого ждеш, небого?«
Заридала Катерина,
Та бух йому в ноги:
»Прости мені, мій батечку,
Що я наробила!
Прости мені, мій голубе,
Мій соколе милий!«
—»Нехай тебе Бог прощає
Та добрії люди!
Молись Богу та йди собі —
Мені легше буде.«

Ледве встала, поклонилась,
Вийшла мовчки з хати;
Остали ся сиротами
Старий батько й мати.
Пішла в садок у вишневий,
Богу помолилась,
Взяла землі під вишнею,
На хрест почипила;
Промовила: »Не верну ся!

В далекому краю
В чужу землю чужі люди
Мене заховать;
А своєї ся крхітка
Надо мною ляже,
Та про долю, мое горе,
Чужим людям скаже..
Не розкажуй, голубонько,
Де-б не заховали,

Щоб грішної на сїм сьвітї
Люди не займали!
Ти не скажеш... ось хто скаже,
Що я його мати!
Боже ти мій! лихо мое!
Де мені сховатись?
Заховаюсь, дитя мое,
Сама під водою,
А ти гріх мій спокутуєш
В людях сиротою,
Безбатченком!...«

Пішла селом

Плече Катерина;
На голові хустиночка,
На руках дитина.
Вийшла з села — серце ние;
Назад подивилась,
Покивала головою,
Тай заголосила.
Як тополя, стала в полі при битій дорозі;
Як роса та до схід сонця,
Покапали сльози.
За сльозами за гіркими

І світа не бачить,
Тільки сша пригортає,
Цілує та плаче.
А воно, як янгелятко,
Нічого не знає,
Маленькими ручницями
Пазухи шукає.

Сіло сонце, з-за діброви
Небо червоніє;
Утерла ся, повернулась,
Пішла... тільки мріє.

В селі довго говорили
Де-чого багато,
Та не чули вже тих річей
Ні батько, ні мати...

Оттаке-то на сїм світі
Роблять людям люди!
Того вяжуть, того ріжуть,
Той сам себе губить...
А за віщо? Святий знає!
Світ, бач ся, широкий,
Та нема де прихилитись
В світі одиноким.
Тому доля запродала
Од краю до краю,
А другому оставила
Те, де заховують.
Де-ж ті люди, де-ж ті добрі,
Що серце збиралось
З ними жити, їх любити?
Пропали, пропали!

Єсть на світі доля,
А хто її знає?
Єсть на світі воля,
А хто її має?
Єсть люди на світі —
Сріблом золотом сяють;
Здаєть ся, панують, —
А долі не знають, —
Ні долі, ні волі!
З нудьгою та з горем
Жупан надівають,
А плакати — сором.
Возьміть срібло злото,
Та будьте багаті,
А я возьму сльози —
Лихо вилівати;
Затоплю недолю
Дрібними сльозами,
Затопчу неволю
Босими ногами!
Тогді я веселий,
Тогді я багатий,
Як буде серденько
По волі гуляти!

III.

Кричать сови, спить діброва,
Зіроньки сіяють,
Понад шляхом, ширицею,
Ховрашки гуляють.
Спочивають добрі люди;
Що кого втомило:

Кого щастя ,кого сльози,
Все нічка покривла.
Всіх покрила темнісінька,
Як діточок мати.
Де-ж Катрусю пригорнула?
Чи в лісі, чи в хаті?
Чи на полі під копою
Снна забавляє,
Чи в діброві з під колоди
Вовка вглядає?
Бодай-же вас, чорні брови,
Нікому не мати,
Колн за вас таке лихо
Треба одбувати!
А що дальше спіткаєть ся?
Буде лихо, буде!
Зострінуть ся жовті піски
І чужії люде,
Зострінеть ся зима люта...
А той чи зостріне,
Що пізнає Катернну,
Привнтає снна?
З ним забула-б чорнобрива
Шляхи, піскн, горе!
Він як мати привнтає,
Як брат заговорить...

Побачимо, почуємо...

А покн — спочнну,
Та тим часом распнтаю
Шлях на Московщнну.
Далекий шлях, панн - братн,
Знаю його, знаю!

Аж на серці похолоне,
Як його згадаю.
Попоміряв і я колись —
Щоб його не мірять!..
Росказав би про те лихо,
Та чи то-ж повірятъ?
»Бреше«, скажуть, »сякий - такий«!
(Звичайно не в очі)
А так тільки псує мову
Та людей морочить.«
Правда ваша, правда, люди !
Та її на-то те знати,
Що сльозами перед вами
Буду виливати?
На що воно? У всякого
І свого чимало.
Цур же йому!.. А тим часом
Ке-те лиш кресало
Та тютюну, щоб, знаєте,
Дома не журились;
А то лихо розказувать ,
Щоб бридке приснилось!
Нехай його лихий возьме!
Лучше-ж поміркую,
Де-то моя Катерина
З Івасем мандрує.

За Київом та за Дніпром,
По-під темним гаєм,
Ідуть шляхом чумаченьки,
»Пугача« співають.
Іде шляхом молодиця,
Мусить бути, з прощі.
Чого-ж смутна, невесела,

Заплакані очі?
У затаній свитинючці,
На плечах торбина,
В руці цюпок, а на другій
Заснула дитина.
Зостріли ся з чумаками.
Закрила дитину,
Питаєть ся: »Люди добрі!
Де шлях в Московщину«?
— »В Московщину? отсей самій
Далеко, небого«?
— »В саму Москву. Христа ради
Дайте на дорогу«!
Бере шага, аж трусить ся:
Тяжко його брати!
Та й на віщо?... А дитина?
Вона-ж його мати!
Заплакала, пішла шляхом,
В Броварях спочила,
Та синові за гіркого
Медяник купила...
Довго-довго сердешная
Все йшла та питала;
Було їй таке, що під тином
З сином ночувала...

Бач, на що здали ся карі оченята:
Щоб під чужим тином сльози вливать!
Ото-ж то дивить ся та кайтєсь, дівчата,
Щоб не довело ся москаля шукать,
Щоб не довело ся, як Катря шукає...
Тогді не питайте, за що люде лають.
За що не пускають в хату ночувать.

Іде шляхом молодичка...

Не питайте, чорнобриві,
Бо люди не знають;
Кого Бог кара на світі,
То й вони карають...
Люди гнуть ся, як ті лози,
Куди вітер віє.
Сиротині сонце світить
(Світить, та не гріє) —
Люди-б сонце заступили,
Як би мали силу,
Щоб сироті не світило,
Сльози не сушило.
А за віщо, Боже милий,
За що світом нудить?
Що зробила вона людям,
Чого хотять люди?
Щоб плакала!... Серце моє!
Не плач, Катерино!
Не показуй людям сльози,
Терпи до загину!
А щоб личко не марніло
З чорними бровами,
До схід сонця, в темнім лісі
Умий ся сльозами!
Умиєш ся, не побачать,
То й не засміють ся;
А серденько одпочине,
Поки сльози льють ся,

Оттаке-то лихо, бачите, дівчата!
Жартуючи кинув Катрусю москаль.
Недоля не бачить, з ким їй жартувати,
А люди хоч бачать, та людям не жаль.

»Нехай,« кажуть, »гине ледача дитина,
Коли не з'уміла себе шанувать!«
Шануйте ся-ж, любі, в недобру годину
Щоб не довело ся москаля шукать!

По під тиньню ночувала,
Раненько вставала,
Поспішала в Московщину;
Аж гульк — зима впала.
Свище полем заверуха;
Іде Катерина
У личкаках — лихо тяжке! —
І в одній свитині.
Іде Катря, шкандибає,
Дивить ся — щось мріє...
Либонь ідуть москалики...
Лихо!.. серце мліє..
Полетіла, зостріла ся.
Пита: »Чи немає
Мого Йвана чорнявого?«
А ті: »Ми не знаєм.«
І, звичайно, як москалі,
Сьміють ся, жартують:
»Ай да баба! ай да наші!
Каво не надуєт!«
Подивилась Катерина:
»І ви, бачу, люди!
Не плач, сину, моє лихо!
Що буде, то й буде!
Піду дальше, — більш ходгла..
А може й зостріну;
Віддам тебе, мій голубе,
А сама — загину!«

Реве, стогне хуртовина,
Котить, верне полем;
Стоїть Катря серед поля,
Дала сльозам волю.
Утомилась завірюха,
Де-де позіхає;
Ще-б плакала Катерина,
Та сльоз білих не має.
Подивилась на дитину:
Умите сльозою
Червоніє, як квіточка
В ранці під росою.
Усміхнулась Катерина,
Тяжко усміхнулась:
Коло серця — як гадина
Чорна повернулась.
Кругом мовчки подивилась;
Бачить: ліс чорніє,
А під лісом, край дороги,
Либонь курінь мріє.
»Ходім, сину! смеркаєть ся.
Коли пустять в хату;
А не пустять, то й на дворі
Будем почувати.
Під хатою заночуем,
Сину мій, Іване!
Де-ж ти будеш почувати,
Як мене не стане?
З собаками, мій синочку,
Кохай ся на дворі!
Собаки злі, покусують,
Та не заговорять,
Не розкажуть сьміючи ся...
З псами їсти й пити —
Бідна моя головонько!
Що мені робити?»

Сирота собака має свою долю,
Має добре слово в світі сирота;
Його бють і лають, закують в неволю,
Та ніхто про матір на сміх не сміє.
А Гівася питають, зараня питають,
Не дадуть до мови дитині дожити.
На кого собаки на улиці лають?
Хто голлий, голодний під тинном сидить?
Хто лобуря водить? Чорняві байстрята...
Одна його доля — чорні бровенята,
Та й тих люди заздрі не дають носити.

IV.

По-під горою яр, долом.
Мов ті діти високочолі,
Дуби з гетьманщини стоять;
У яру гребля, верби в ряд,
Ставок під кригою в неволі,
І ополонка — воду брать.
Мов покотило червоніє,
Крізь хмару сонце занялось,
Надув ся вітер; як повіє,
Нема нічого, скрізь біліє,
Та тільки лісом загуло.

Реве, свище заверюха,
По лісу завило;
Як те море, біле поле
Снігом покотилось.
Вийшов з хати карбівничий,
Щоб ліс оглядіти,
Та де тобі! таке лихо,
Що не видно й світа.
»Еге, бачу, яка фуга!
Цур же йому з лісом!
Піти в хату... Що там таке?
От їх до сто біса!

Недобра їх розиосила,
Мов справді за ділом.
Ничипоре! дивись лишеиь,
Які побілілі!«
—»Що, москалі? де москалі?«
—»Що ти? схамени ся!«
—»Де москалі, лебедики?«
—»Та он, подиви ся!«
Полетіла Катерина
І не одягла ся.
»Мабуть добре Московщииа
В тямку їй дала ся!
Бо у ночі тільки й зиає,
Що москаля кличе.«
Через пейьки, заметами,
Летить, ледве дише.
Боса стала серед шляху,
Втерлась руказами.
А москалі їй на зустріч,
Як один, верхами.
»Лихо мое! доле моя!«
До їх... коли гляие:
Попереду старшій їде.
»Любий мій Іваие!
Серце мое коханее!
Де ти так барив ся?«
Та до його за стремена...
А він — подивив ся,
Та шпорами коия в боки.
»Чого-ж утікаеш?
Хиба забув Катерину?
Хиба не пізиаеш?
Подиви ся, мій голубе,
Подивись на мене:
Я — Катруся твоя люба!
На що рвеш стремена?«
А він коня погаияє,
Нїби-то й не бачить.
»Пострївай же, мій голубе!
Дивись, —я не плачу.

Ти не пізнав мене, Іване?
Серце, подиви ся!
Йй-же Богу, я — Катруся!«
—»Дура, отвяжі ся!
Возьміте проч безумную!«
—»Боже мій! Івасю!
І ти мене покидаєш?!
А ти-ж присягав ся!«
—»Возьміте проч! Что-ж ви сталі?«
—»Кого? мене взяти?
За що-ж? скажи, мій голубе!
Кому хоч оддати
Свою Катрю, що до тебе
В садочок ходила,
Свою Катрю, що для тебе
Сина породила?
Мій батечку, мій братіку!
Хоч ти не цурай ся!
Наймичкою тобі стану...
З другою кохай ся,
З цілим сьвітом... Я забуду,
Що колись кохалась,
Що од тебе сина мала,
Покриткою стала...
Покриткою... який сором!
І за що я гину?
Покннь мене, забудь мене,
Та не кидай сина!
Не покинеш? Серце моє!
Не втікай од мене...
Я винесу тобі сина.«
Кинула стремена,
Та в хатнну.
Вертаєть ся,
Несе йому сина;
Несповита, заплакана
Сердешна днтина.
»Ось де воно, подиви ся!
Де-ж ти? заховав ся?
Утік, нема!... Сина, сина

Батько одцурав ся!
Боже ти мій!... Дитя мое!
Де дінусь з тобою?
Москалики! голубчики!
Возьміть за собою;
Не цурайтесь, лебедики!
Воно сиротина;
Возьміть його та оддайте
Старшому за сина!
Возьміть його!... бо покину,
Бодай його не кидала
Лихая година!
Гріхом тебе на світ божий
Мати породила;
Виростай же на сьміх людям!
На шлях положила:
»Оставай ся шукать батька!
А я вже шукала.«
Та в ліс з шляху, як навісна,
А дитя осталось,
Плаче, бідне... А москалям
Байдуже, — минули.
Воно її добре, — та на лихо
Лісничі почули.
Біга Катря боса лісом,
Біга та голосить;
То проклина свого Івана,
То плаче, то просить.
Вибігає на возлісься;
Кругом подивилась,
Та в яр.. біжить, — серед ставу
Мовчки опинилась.
»Прийми, Боже, мою душу;
А ти — моє тіло!«
Шубовствь в воду!... Попід льодом
Геть загуркотіло.
Чорнобрива Катерина
Найшла, що шукала.
Дунув вітер понад ставом —
І сліду не стало.

Та в яр... біжить, — серед ставу...

То не вітер, то не буйний,
Що дуба ламає;
То не лихо, то не тяжке,
Що мати вмирає;
Не сироти малі діти,
Що неньку сховали:
Їм зосталась добра слава,
Могила зосталась,
Засьміють ся злії люди
Малій сиротині, —
Вильє сльози на могилу —
Серденько спочине.
Як батько покинув, —
А тому, тому на сьвітї,
Що йому зосталось,
Кого батько і не бачив,
Мати відцуралась?
Що зосталось байстрюкові?
Хто з ним заговорить?
Нї родини, нї хатни;
Шляхи, піски, горе...
Панське личко, чорні брови —
На що? Щоб пізнали!
Змалювала, не сховала...
Бодай полиняли!

V.

Ішов кобзар до Київа
Та сїв спочивати;
Торбинками обвішаний
Його повожатий;
Мале дитя коло його
На сонці куняє,

А тим часом старий кобзар
»Ісуса« співає.
Хто йде, їде, не — минає:
Хто — бублик, хто — гроші ;
Хто старому, а дівчата
Шажок міхоиоші.
Задивлять ся чорнобриві:
І босе і голе.
»Дала«, кажуть, »бровеията,
Та не дала долі!«

Їде шляхом до Київа
Берлин шестернею,
А в берлині господиня
З паном і семею.
Оиннив ся проти старців —
Курява лягає.
Побіг Івась, бо з віконця
Рукою махає.
Дає гроші Івасеві,
Дивуєть ся пані.
А пан глянув — одвернув ся...
Пізнав препоганий,
Пізнав тії карі очи,
Чорні бровенята,
Пізнав батько свого сина,
Та не хоче взяти.
Пита пані, як зоветь ся?
»Івась.« — »Какої мілай!«
Берлин рушив, а Івася
Курява покряла...
Полічили, що достали,
Всі ли сіромахи,
Помолились на схід сонця,
Пішли понад шляхом.

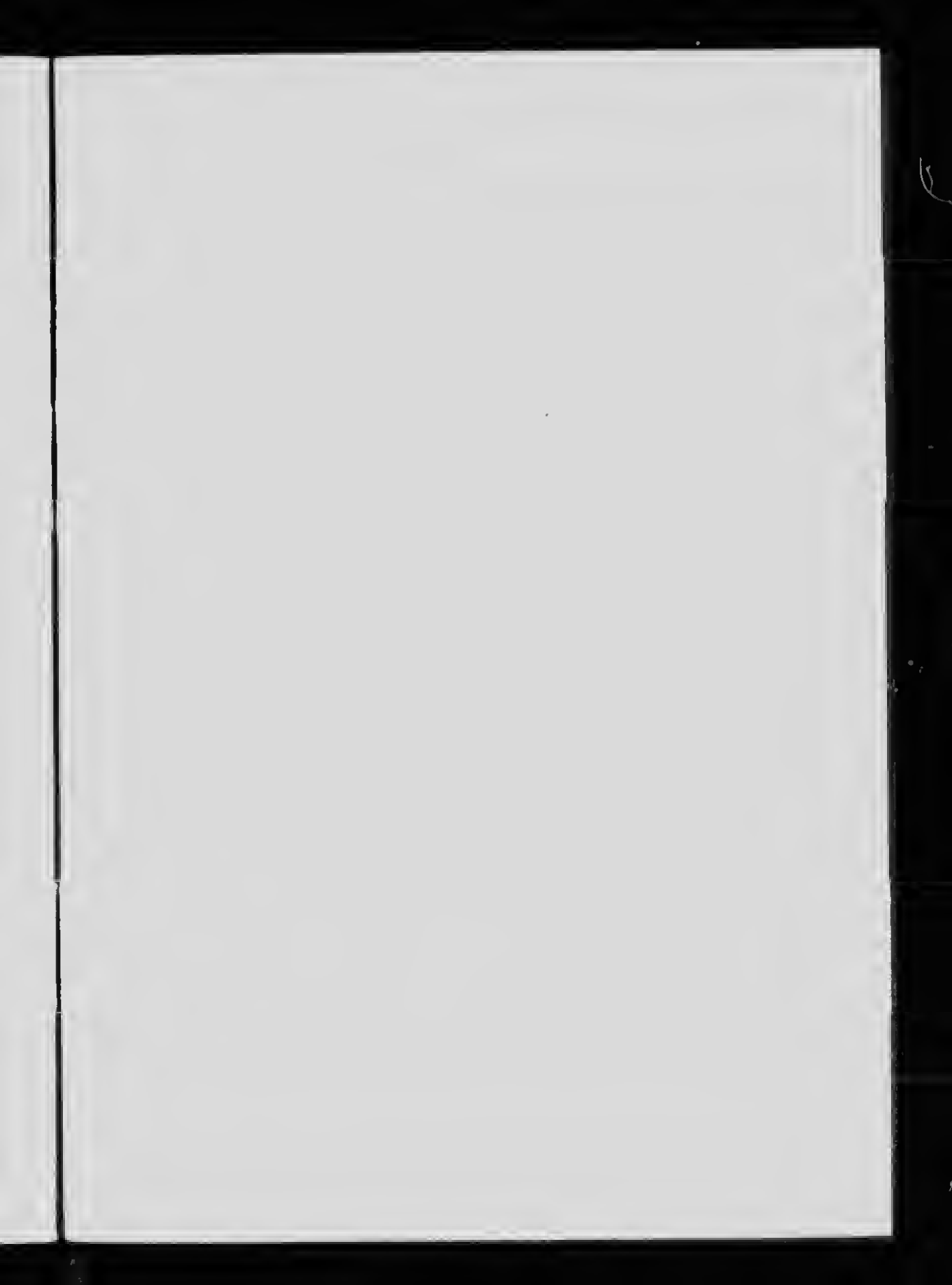
(1838)
Петербург.

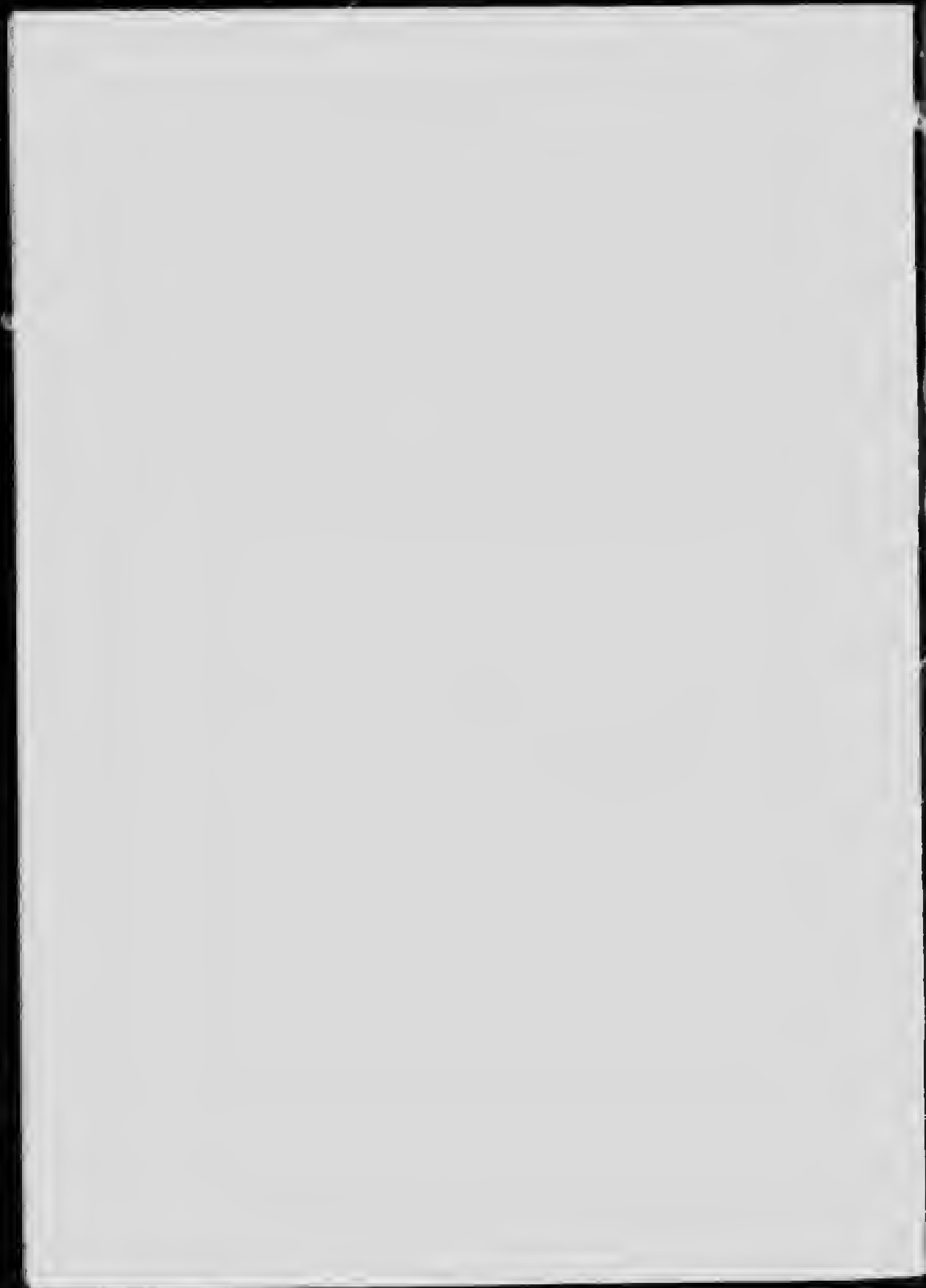

На що мені чорні брови?
На що карі очі?
На що літа молодії,
Веселі, дівочі?
Літа мої молодії
Марно пропадають,
Очи плачуть, чорні брови
Од вітру лияють.
Серце вяне, нудить сьвітом,
Як пташка без волі.
На що-ж мені краса моя,
Коли нема долі?
Тяжко мені сиротою
На сім сьвітї жити:
Свої люди — як чужії,
Ні з ким говорити;
Нема кому розпитати,
Чого плачуть очі?
Нема кому розказати,
Чого серце хоче,
Чого серце, як голубка,
День і ніч воркує;
Ніхто його не питає,
Не знає, не чує;
Чужі люди не питають,
Та й на що питати?
Нехай плаче сиротина,
Нехай літа тратить!
Плач-же, серце, плачте, очі,
Поки не заснули,
Голоснійше, жалібнійше,
Щоб дітри почули,
Щоб понесли буйнесенські
За синее море —
Чорнявому, зрадливому
На лютеє горе!

(1839)

Петербург.

Ілюстрована Шевченківська бібліотека.

1. Причища. З 2 малюнками і портретом.	14. Москалева крипиця. З 1 малюнком і портр.
2. Катерина. З 3 малюнками і портретом.	15. Варяк. З 1 малюнком і портретом.
3. Тополя. З 1 малюнком і портретом.	16. Титарівна. З 1 малюнком і портретом.
4. Гайдахаки. З 15 малюнками і портретом.	17. Марина. З 1 малюнком і портретом.
5. Черниця Марія. З 1 малюнком і портретом.	18. Сотник. З 1 малюнком і портретом.
6. Утоплена. З 1 малюнком і портретом.	19. Петрусь. З 1 малюнком і портретом.
7. Гамалія. З 1 малюнком і портретом.	20. Тарасова ніч. — Іван Підкова. — Перебендя. З 2 малюнк. і портрет.
8. Сова. З 1 малюнком і портретом.	21. Русалка. — Як би тобі довело сн. З 2 малюнками і портретом.
9. Єретики або Іван Гус. З 1 малюнком і портр.	22. Назар Стодоля. З 2 малюнками і портретом.
10. Невольник. З 2 малюнками і портретом.	23. Збірник дрібних віршів. З 7 малюнками і портр.
11. Наймиця. З 2 малюнками і портретом.	24. Збірник дрібних віршів про Україну та вояцтво. З 4 малюнками і портретом.
12. Відьма. З 1 малюнком і портретом.	За всі разом ..... \$1.50.
13. Княжна. З 1 малюнком і портретом.	

Кобзар Т. Шевченка з образками.

Повний текст, з 53 художніми малюнками,
поверх 500 сторін: Ціна \$1.50, в оправі \$2.00

Ruska Knyharnia
850 Main St., Winnipeg

